

MODELI DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U FUNKCIJI UNAPREĐENJA SIGURNOSTI NA RADU I ODRŽIVOG RAZVOJA

MODELS OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN FUNCTION OF
PROMOTION OF OCCUPATIONAL SAFETY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Ana Šijaković, dipl. ing. sig., struč. spec. ing. org.

asijakovic@hzzzs.hr

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu
Zagreb, Radoslava Cimermana 64a, 10020 Zagreb, Hrvatska

prof. dr. sc. Vesna Nikolić

vesna.nikolic@znrfak.ni.ac.rs

prof. dr. sc. Suzana Savić

suzana.savic@znrfak.ni.ac.rs

Univerzitet u Nišu, Fakultet zaštite na radu u Nišu
Niš, Čarnojevića 10a, 18000 Niš, Srbija

mr. sc. Josip Taradi

josip.taradi@vss.hr

Visoka škola za sigurnost, s pravom javnosti,
Zagreb, Ivana Lučića 5, 10000 Zagreb, Hrvatska

UDK:

Primljeno:

Prihvaćeno:

SAŽETAK

Aktualno nepovoljno stanje globalne ekonomske krize problematika je koja zahtijeva uključivanje svih čimbenika i primjenu svih suvremenih i djelotvornih metoda u borbi protiv recesije. Cilj istraživanja i rada je potvrditi i prikazati mogućnosti modela društveno odgovornog poslovanja, temeljenih na zahtjevima međunarodnih normi i smjernica (SA 8000, ISO 26000 i IQNet SR 10) u funkciji unapređenja sigurnosti na radu i održivog razvoja, a posredno i kvalitete i ekonomičnosti poslovanja te time i doprinosa svladavanju recesije. Sigurnost na radu ima svoje humane, društvene i ekonomske aspekte, a ključni je i čimbenik društvene odgovornosti poslovanja. Stoga razvoj i praktična primjena modela društveno odgovornog poslovanja može i treba biti i u funkciji unapređenja ukupne kvalitete poslovanja i života u suvremenom globalnom društvu.

Ključne riječi: društveno odgovorno poslovanje, ekonomika, kvaliteta, održivi razvoj, sigurnost na radu.

1. UVOD

1.1 Predmet istraživanja

Čovjek, kao najvažniji i najdragocjeniji čimbenik proizvodnje, zaslužuje svestranu pažnju. Zato mu treba stvoriti takve uvjete za rad da u toku radnog staža: očuva svoje zdravlje i radnu sposobnost; postigne maksimalan efekt rada u odnosu na utrošeno radno vrijeme i uloženu

energiju; razvije svoje fizičke i mentalne sposobnosti i stalno se zanima za prosperitet poduzeća u kojem radi; bude zadovoljan u toku rada i izvan radnog vremena.[7] Ovo je citat osnivača Škole narodnog zdravlja u Zagrebu, akademika dr. Andrije Štampara, iz predgovora drugom izdanju njegove knjige Medicina rada, tiskane 1966. godine. Pedesetak godina kasnije dolaze do nas slični tekstovi, ali ovaj put iz zemalja Europske unije i svijeta koji se usuglasio o potrebi promicanja boljih radnih uvjeta i jače društvene odgovornosti što će doprinijeti višoj kvaliteti života i rada radnika, njihovoj većoj motiviranosti i boljim radnim rezultatima, a sve u funkciji jačanja tržišta i društva.

Društvena odgovornost predstavlja predanost poslovnog i civilnog društva promoviranju dobrih primjera cjeloživotnog učenja i održivog ekonomskog razvoja koji će doprinositi sigurnom i zdravom životu pojedinaca, radnika, njihovih obitelji, lokalnoj zajednici i društvu u cjelini. Strategija društvene odgovornosti je pozitivan doprinos kvaliteti života i općem zadovoljstvu društva. U suštini društvena odgovornost kroz socijalnu odgovornost i dobrovoljnost u opredijeljenosti za sigurnost i zaštitu zdravlja koja nadilazi propisane zakonske zahtjeve, nastoji povećati standarde društvenog razvoja i poštivanja ljudskih prava. Izražavajući socijalnu odgovornost i opredijeljenost prema sigurnosti i zaštiti zdravlja, lokalne zajednice i organizacije trebale bi nastojati puno više razvijati društvene standarde, norme odgovornog ponašanja, zaštitu okoliša i poštivanje prava na zdrav život i rad. To podrazumijeva da se u dobro i transparentno upravljanje sigurnošću i zaštitom zdravlja uključujemo svi, kroz promoviranje interesa svih dionika.

Upravljanje sigurnošću i zaštitom zdravlja obuhvaća novu i proširenu suradnju unutar svih dionika sa svrhom socijalnog dijaloga, razvijanja vještina društveno odgovornog ponašanja i kulture prevencije, profesionalnog predviđanja neželjenih situacija, te odgovornog upravljanja promjenama.

Uvođenje koncepta društvene odgovornosti u svaku zajednicu podrazumijeva prihvaćanje etičkog kodeksa, odgovornosti za ljude i okoliš, te društveno odgovornog ponašanja.

Potreba za sigurnosti jedna je od temeljnih ljudskih potreba [1]. Čovjek se osjeća sigurnim ako su ostvareni svi uvjeti kojima se ne ugrožava njegova fizička, psihička, sociološka, ekonomska i ina egzistencija.

1.2 Metode

U istraživanju korištena je deskriptivna metoda te metoda analize primarnih i sekundarnih izvora, javno dostupnih podataka, literaturnih i drugih izvora.

2. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

2.1. Definicije društvene odgovornosti

Društvena odgovornost ima širok spektar značenja, prijevoda i definicija no može je se definirati kao: "društvena odgovornost je sve ono što radimo svjesno, dobrovoljno i na način kojim pokazujemo da nam je stalo do okoline koja nas okružuje" [2] Ili „To je koncept prema kojem poduzeća na dobrovoljnom principu integriraju brigu za društvena pitanja i zaštitu okoliša u svoje aktivnosti i odnose s vlasnicima, dioničarima, zaposlenicima, potrošačima, dobavljačima, vladom, medijima i širom javnošću.“[3] Dionici to su (e. stakeholders) pojedinci, zajednice ili organizacije koje utječu na poslovanje tvrtke i/ili na koje poslovanje tvrtke ima utjecaj, npr. radnici, kupci, dobavljači, dioničari, lokalna zajednica, civilno društvo itd. [2] Ili „odgovornost organizacije za utjecaj svojih odluka i aktivnosti na društvo i životnu sredinu, kroz transparentno i etičko ponašanje koje: doprinosi održivom razvoju, uključujući zdravlje i dobrobit društva; uzima u obzir očekivanja zainteresiranih strana; u skladu je sa

važecim zakonom i u skladu sa međunarodnim normama ponašanja; i koje je integrirano u cijeloj organizaciji.“ [3]

2.2. Povijest društveno odgovornog poslovanja u Hrvatskoj

U Europskoj uniji je 2005. godina bila proglašena "godinom društveno odgovornih poduzeća", a Republika Hrvatska Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije je preuzela okvir za usklađivanje s vrijednostima europske unije i njenim strateškim odrednicama u procesu približavanja kroz godišnje nacionalne programe – od održivog razvoja i zaštite okoliša do elemenata potrebnih za stvaranja društva socijalne kohezije. To je istaknuto u Strateškom okviru za razvoj RH 2006-2013. godine s posebnim naglaskom na podizanju razine društvene odgovornosti korporacija i osiguranju napretka u konkurentnom tržišnom gospodarstvu u okvirima socijalne države prilagođene uvjetima XXI. stoljeća.

Temeljem svjetskih kretanja i Hrvatska gospodarska komora donijela je na sjednici održanoj 23. svibnja 2005. godine "Kodeks etike u poslovanju", koji podržava i UNDP-ov Global Compact promovirajući etično poslovanje.

U tom kontekstu je Upravni odbor Hrvatske gospodarske komore (HGK) na istoj sjednici donio odluku o osnivanju Zajednice za društveno odgovorno poslovanje pri Sektoru za industriju.

Nacionalna mreža za društveno odgovorno poslovanje (NMDOP) nezavisno je krovno tijelo sastavljeno od organizacija javnog, privatnog i civilnog sektora koje okupljaju razne dionike zainteresirane za razvoj društveno odgovornog poslovanja (DOP). Mreža je osnovana u rujnu 2010. s ciljem intenziviranja dijaloga i partnerstva organizacija koje provode DOP kako bi se kreirala zajednička akcija i postigli sinergijski učinci u razvoju društveno odgovornog poslovanja.

Članstvo u Nacionalnoj mreži za DOP je dobrovoljno. Nacionalna mreža za DOP povezuje udruženja i partnerske organizacije predstavnike javnog, privatnog i civilnog sektora u Hrvatskoj koje promoviraju društveno odgovorno poslovanje dok pojedinačno članstvo gospodarskih subjekata ili pojedinaca nije moguće. Organizacije mogu pristupiti Mreži uz suglasnost svih članova, te ukoliko zadovoljavaju kriterije Mreže.

Ciljevi Mreže su:

- povećanje broja domaćih poduzeća koja strateški provode DOP
- integracija DOP-a u javne politike
- osvješćivanje građana o vrijednostima i važnosti DOP-a
- stvaranje vlastitih dobrih praksi DOP-a

2.3. Društveno odgovorno poslovanje u brojkama danas u Hrvatskoj

Prema javno dostupnim podacima u Republici Hrvatskoj posluje oko 85000 aktivnih poslovnih subjekata (izvor: www.dzs.hr/podaci za 2010), istovremeno je 712 poslovnih subjekata potpisalo Etički kodeks poslovanja (izvor: <http://www2.hgk.hr/komora/potpisnice/index.asp> na dan 07.01.2013.) kojim potpisnik Kodeksa prihvaća obvezu djelovanja u skladu s načelima odgovornosti, istinitosti, učinkovitosti, transparentnosti, kvalitete, postupanja u dobroj vjeri i poštovanja dobrih poslovnih običaja prema poslovnim partnerima, poslovnom i društvenom okruženju te vlastitim zaposlenicima. Prema dostupnim podacima 95 pravnih subjekata ima certifikat 18001 OHSAS; dok 591 pravni subjekt ima ISO 14000 (izvor: <http://www.kvaliteta.net/HR%20Survey.htm>). Certifikatom prema SA 8000:2008 ponosi se 8-10 pravnih subjekata u RH, dok se nepoznat broj poslodavaca deklarira se društveno odgovornim, dok se u Hrvatskoj prve firme pripremaju za certifikaciju prema IQNet SR 10 u 2013. godini.

3. NORME DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA

3.1. Norma SA 8000:2008

Pojava i razvoj norme SA 8000 (e. Social Accountability) društvena odgovornost predstavlja univerzalno poznatu početnu referentnu točku i jedan je od glavnih elemenata "Corporate Social Responsibility"(CSR).

Normu SA 8000 razvio je u New Yorku 1997 godine, SAI (e. Social Accountability International) bivši CEPAA (e. Council on Economic Priorities Accreditation Agency) u suradnji s velikim brojem tvrtki, nevladinih organizacija (npr: Amnesty International) i sindikata.

Norma SA 8000 stvorena je na načelima 12 konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO), Svjetske deklaracije o pravima čovjeka, Konvencije UN o pravima djeteta, Konvencije UN o suzbijanju svih oblika diskriminacije žena te na konsolidiranim normama ISO 9001 i ISO 14001.

Norma SA 8000 je objavljena 1997. godine i doživjela je nekoliko dopuna imajući za cilj borbu protiv iskorištavanja djece i neljudskih radnih uvjeta u organizacijama kao i kod dobavljača. Godine 2008. izdana je zadnja verzija norme SA 8000, u kojoj je zaštita proširena i za radnike koji svoj rad obavljaju kod kuće.

Ova dobrovoljna norma stvorena je radi osiguranja poštivanja prava i morala u proizvodnji dobara i usluga, može se primijeniti na sve vrste organizacija bez obzira na veličinu i djelatnost i u bilo kojem dijelu svijeta.

Osnovni postulat norme je da bi svako radno mjesto trebalo biti vođeno na način koji podržava osnovna ljudska prava i da je uprava na sebe spremna preuzeti odgovornost za to. Područja koja pokriva SA8000 su prisilni i dječji rad, zaštita zdravlja i sigurnosti, sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja, diskriminacija, disciplinski postupci, radno vrijeme, naknade i sustavi upravljanja.

Sustavom društvene odgovornosti dokazujete da štitite prava zaposlenika i osiguravate proizvodnju dobara i pružanja usluga na etičkim principima.

SA8000 je sveobuhvatna, globalno prihvaćena norma za provjeru i potvrđivanje usklađenosti s korporativnom odgovornošću. Primjenjuje se na tvrtke bilo koje veličine koja svojim partnerima i drugim osobama želi pokazati svoju brigu i odgovornost.

3.2. Norma ISO 26000:2010

Važnost društveno odgovornog poslovanja prepoznala je i Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) koja je 2010. godine objavila normu ISO 26000:2010 Guidance on Social Accountability. Ovu normu izradila je radna skupina WG SR pod zajedničkim vodstvom članica ISO-a iz Brazila (ABNT) i Švedske (SIS) a sudjelovale su 54 države i 33 organizacije sa statusom suradničkog članstva. Zastupljene su sve glavne interesne skupine: industrija, vlada, radnici, potrošači, nevladine organizacije, usluge, logistika, istraživanje i druge, a među sudionicima osigurana je i geografska ravnoteža kao i ravnoteža spolova.

Norma ISO 26000 predstavlja srž međunarodnog stručnog znanja o društvenoj odgovornosti – što ona znači, kojim se pitanjima organizacije trebaju baviti kako bi poslovale na društveno odgovoran način i koja je najbolja praksa u uvođenju društvene odgovornosti. Norma će biti alat koji će pomoći organizacijama da prijeđu s dobrih namjera na dobre postupke.

Norma ISO 26000 ne sadržava zahtjeve nego smjernice, pa se ne može primjenjivati kao norma za certifikaciju.

Norma sadrži sedam točaka, dva priloga i bibliografiju:

Točka 1: Predmet i područje primjene

Točka 2: Termini i definicije

Točka 3: Razumijevanje društvene odgovornosti

Točka 4: Principi društvene odgovornosti

Točka 5: Prepoznavanje društvene odgovornosti i angažiranje zainteresiranih strana

Točka 6: Uputstvo o ključnim temama društvene odgovornosti

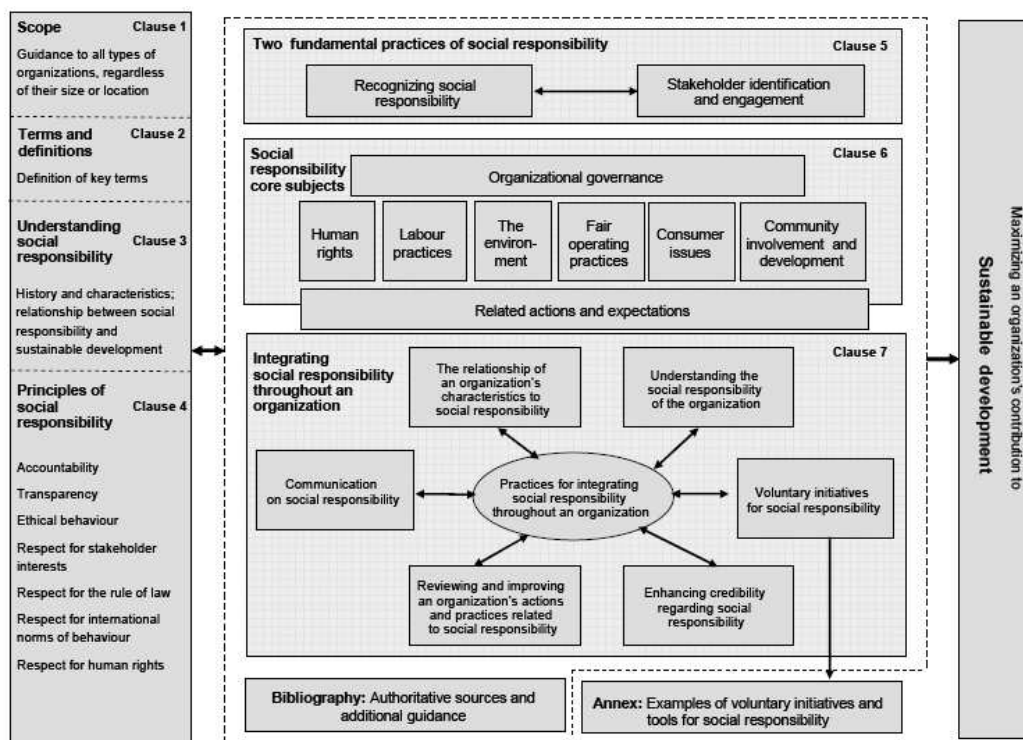
Točka 7: Uputstvo o integriranju društvene odgovornosti kroz organizaciju

Prilog A: Primjeri dobrovoljnih inicijativa i alata koji se odnose na društvenu odgovornost

Prilog B: Skraćenice

Bibliografija

Slika 1: Shematski prikaz strukture norme ISO 26000

Slika 1. Shematski prikaz strukture norme ISO 26000
(izvor: ISO 26000 Social Responsibility)

Primjenom norme ISO 26000 organizacija stiče sljedeće prednosti:

- konkurentsku prednost;
- reputaciju;
- sposobnost privlačenja i zadržavanja zaposlenih ili članova, kupaca, klijenata ili korisnika;
- održavanje morala, posvećenosti i produktivnosti zaposlenih;
- pozitivan stav investitora, vlasnika, donatora, sponzora i financijske zajednice;
- kvalitetan odnos sa drugim organizacijama, vladom, medijima, dobavljačima, kolegama, korisnicima i zajednicom u okviru koje se obavlja djelatnost.

Norma ISO 26000 kroz ključne teme i pitanja društvene odgovornosti (upravljanje organizacijom, ljudska prava, radna praksa, životna sredina, „fer“ poslovna praksa, pitanja koja se tiču potrošača, uključivanje u zajednicu i njen razvoj) ukazuje na značaj društveno odgovornog poslovanja u oblasti sigurnosti i zaštite na radu.

U okviru ključne teme 6.3 – Ljudska prava, razmotreno je osam pitanja, pri čemu je:

6.3.10. Ljudska prava, pitanje 8: Osnovni principi i prava u vezi sa radom.

U okviru ključne teme 6.4 - Radna praksa, norma definira slijedeće:

6.4.1. Pregled radnih praksi

6.4.2. Principi i razlozi

6.4.3. Radna praksa, pitanje 1: Zaposlenje i radni odnosi

6.4.4. Radna praksa, pitanje 2: Uvjeti rada i socijalna zaštita

6.4.5. Radna praksa, pitanje 3: Socijalni dijalog

6.4.6. Radna praksa, pitanje 4: Zdravlje i sigurnost na radu

6.4.7. Radna praksa, pitanje 5: Razvoj ljudskih resursa i edukacija na radnom mestu

Za svako od navedenih pitanja norma ukazuje na neophodne aktivnosti za njihovo efektivno ostvarivanje. Prilikom identificiranja aktivnosti organizacija treba da nastoji da bolje razumije izazove i dileme iz perspektive pojedinaca i grupa izloženih realnim ili potencijalnim rizicima. Kada je organizacija identificirala spektar pitanja od značaja za svoje odluke i aktivnosti, trebalo bi da pažljivo identificira i razvije skup kriterija, performansi i indikatora zaštite na radu, kao i skup kriterija za odlučivanje o učinku zaštite na radu. Organizacija, takođe, može odlučiti da unaprijedi svoje alate za praćenje i mjerenje indikatora učinka društvene odgovornosti, ukoliko postojeći nisu dovoljno efikasni ili iste ne posjeduje. [8]

3.3. Norma HRN ISO 26000:2010

Važnost društveno odgovornog poslovanja prepoznala je i Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) koja je 2010. godine objavila normu ISO 26000:2010 koju je preuzeo i Hrvatski zavod za norme i preuzeo pod nazivom HRN ISO 26000:2010. U sklopu Hrvatskog zavoda za norme djeluje i tehnički odbor HZN/TO 552 Društvena odgovornost koji aktivno radi.

HRN ISO 26000:2010 je norma koja daje upute o društvenoj odgovornosti. Namijenjena je svim vrstama organizacija u javnom i privatnom sektoru, u razvijenim zemljama i u zemljama u razvoju. Norma predstavlja pomoć u nastojanjima organizacija da posluju na društveno odgovoran način, što društvo u sve većoj mjeri zahtjeva.

3.4. Norma IQNet SR 10

Norma IQNet SR 10 je najmlađa u nizu normi društvene odgovornosti i kreirana od stručnjaka i auditora cijele IQNet mreže koji su sudjelovali i u izradi ISO 26000:2010 (Guidance on social responsibility – Smjernice za društvenu odgovornost), ali je namjera ove norme certifikacija sustava upravljanja društvenom odgovornošću, što ISO 26000:2010 ne omogućuje.

Norma IQNet SR 10 propisuje zahtjeve koje organizacija treba ispuniti da bi uspješno implementirala sustav upravljanja društvenom odgovornošću, a koji za cilj ima zadovoljenje interesa zainteresiranih strana i ispunjenje postavljene politike i ciljeva društvene odgovornosti.

IQNet SR 10 je međunarodna specifikacija, razvijena od strane IQNet Udruge i njezinih partnera na temelju RS10 specifikaciji izdaje AENOR Španjolskoj. Ona se temelji na načelima i smjernicama navedene u međunarodnim preporukama MOR-a, UN, EU i na općim načelima društvene odgovornosti, koje integriraju financijsko-gospodarsko upravljanje i dobro upravljanje s ekološkim i socijalnim pitanjima. Uključuje načela, smjernice i preporuke utvrđene u međunarodnoj normi ISO 26000:2010 Guidance on Social Responsibility.

4. ZAKLJUČAK

Posljednjih godina puno se govori i piše o društvenoj odgovornosti, gotovo isključivo s aspekta društveno odgovornog poslovanja u smislu filantropije i održivog razvoja.

U Hrvatskoj mogu se izdvojiti pojedini primjeri poslovanja u skladu sa smjernicama društvene odgovornosti, no takva se praksa trenutno ne može smatrati dominantnom kako u upravljanju hrvatskim poduzećima tako i odnosom prema društvu u cjelini. [3]

Izveštavanje i transparentnost o svemu poduzetom i ocjenjivanje jedna je od temeljnih sastavnica DOP-a. Za tu potrebu izrađene su i GRI smjernice za izveštavanje koje su velika pomoć prilikom sastavljanja izvješća no često ta izvješća ne sadrže pokazatelje zaštite na radu. [5]

Ovdje naravno nisu pobrojani i iscrpljene sve mogućnosti i načini primjene društveno odgovornosti, ali mogu biti smjernice za svaki od poslovnih subjekata kako implementirati DOP u suvremeni stil poslovanja. Preduvjet svega jest pravni okvir, pa stoga niz zakonskih i podzakonskih akata dotiče navedenu tematiku, ovisno o području primjene.

Tekovine civilnog društva pokazuju nam koliko je kroz povijest u glavama ljudi koji su odlučivali o ustroju država i težili humanizaciji društva, odzvanjala svijest o važnosti djelovanja za opće dobro i stvaranja organizacija koja bi djelovala u tom smjeru.

Prostora za napredak i poboljšavanje uvijek ima, jer na koncu svima je itekako stalo da žive kvalitetno u društvu pravednosti, solidarnosti, odgovornosti. O društvu aktivnog građanstva ovisit će i kvaliteta pravnog okvira za djelovanje organizacija civilnog društva, a time i cjelokupna dijagnostička slika o vitalnosti demokracije i socijalne države.[6]

Svaki pozitivan pomak u promociji DOP-a posebno u području sigurnosti i zaštite na radu kao i u promicanju održivog razvoja je hvale vrijedan jer svaka od prezentiranih normi ili smjernica sadrži gotovo dvije trećine zahtjeva koje se direktno odnose na zahtjeve radnog mjesta kojima se osigurava sigurnost i zaštita zdravlja radnika kao i zaštita radnog ali i životnog okoliša.

Nepovoljno stanje globalne ekonomske krize problematika je koja zahtijeva uključivanje svih čimbenika i primjenu svih suvremenih i djelotvornih metoda u borbi protiv recesije a podizanje kulture sigurnosti i znanja o održivom razvoju kao jedan od važnih čimbenika društvene odgovornosti na svim nivoima počevši od edukacije djece u vrtićima, osnovnim i srednjim školama i fakultetima i posebice svih radnika.

Usklađivanje i unapređenje poslovanja prema zahtjevima normi ili smjernica zasigurno ima zadatak vratiti dostojanstvo radu i radniku.

LITERATURA

1. Pastuović, N.: Osnove psihologije obrazovanja i odgoja, Znamen, Zagreb, 1997
2. UNDP.: Časno do pobjede., - Zagreb: Denona 2005
3. Krkač, K.:Uvod u poslovnu etiku i korporacijsku društvenu odgovornost ., - Zagreb: Mate 2007
4. Bagić,A.,Škrabalo,M., Narančić,L.: Pregled društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj, AED, - Zagreb, 2006
5. Škrabalo,M., GRI smjernice za izveštavanje, Artresor Naklada,- Zagreb, 2006.
6. Šokčević, S.: Industrijska demokracija i zaštita na radu., - Zagreb: TIM 2006
7. Štampar, A. Socijalna medicina. U Kesić B ur: U borbi za narodno zdravlje., Izabrani članci Andrije Štampara. Škola narodnog zdravlja «Andrija Štampar» Medicinski fakultet Zagreb. Zagreb 1966.

8. Savić, S., Stanković, M.: Zaštita na radu u kontekstu društveno odgovornog poslovanja, Zbornik radova sa 8. nacionalne konferencije sa međunarodnim učešćem "Zaštita na radu u 21. veku – teorija i praksa", Tara, 3-8. oktobar 2011, str. 105-110.

Norme:

- SA 8000:2008, Social accountability internacional, dostupno na www.sa-intl.org/
- HRN ISO 26000:2010, Guidance on Social Responsibility – Smjernica za društvenu odgovornost
- IQNet SR 10, Social responsibility management systems – Requirements, dostupno na www.iqnet-certification.com
- ISO 26000:2010 Guidance on Social Accountability, dostupno na <http://www.iss.rs/images/upload/ISO%2026000%20-%20SRB.pdf>
- ISO 26000 Social Responsibility, dostupno na <http://www.iss.rs/images/upload/ISO%2026000%20-%20SRB.pdf>

ZAHVALA

Istraživanje predstavljeno u ovom radu podržano je od strane Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije (projekt III 44006 i III 42006).

Abstract:

MODELS OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN FUNCTION OF PROMOTION OF OCCUPATIONAL SAFETY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Active adverse status of global economic crisis is problem which demands involving all factors and appliance all modern effective methods in fight against recession. Objective of research and work is to confirm and show options models of society responsible business, based on requirement of internationals norms and guidelines (SA 8000, ISO 26000 and IQNet SR-10) in function of improvement safety on work and sustainable development but indirectly quality and economy business and with that contributing overcoming recession. Safety on work has its human, social and economic aspects and it is a key factor of social business responsibility. So development and practical use model of social business responsibility can be and should be in function of improvement total quality business and life in modern global society.

Key words: corporate social responsibility, economics, quality, sustainable development, occupational safety.